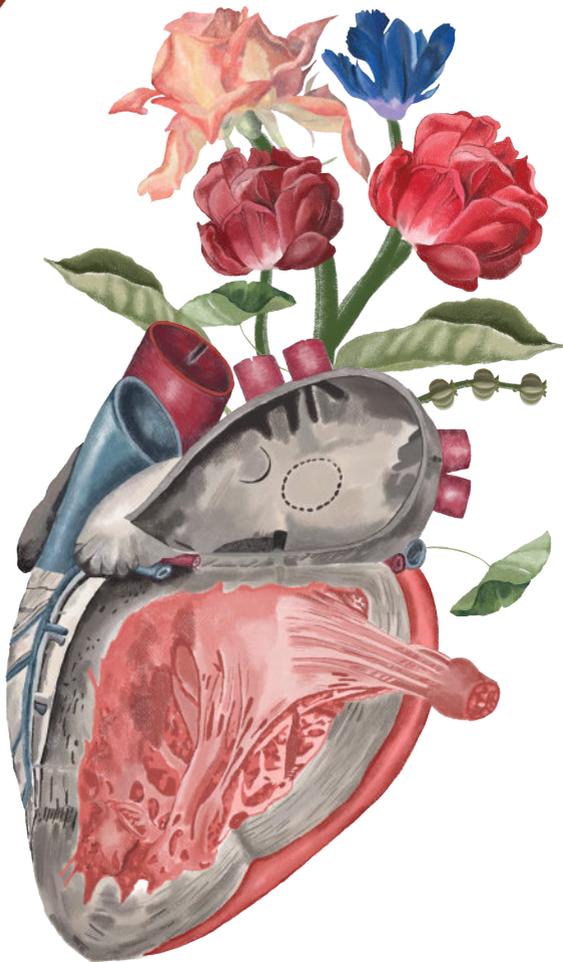

การพยาบาล ผู้ป่วยแล้วง

สรุปสาระเตรียมสอบสภาการพยาบาล

โดยพี่กิ่ง เกียรติหิยมอันดับ 1

 Shortnotebio

“จงปล้ำกัด้นด้วเอง
เพราะไม่มีใครคนอื่น
จะมำก้ำนเพื่อคุณ”

Scan QR code

หน้าสุ่โศกของเจ้กั๊ง

Shortnotebio

โอม ศรีวดีเนษ = หะ = ม = ช

หนังสือเล่มนี้ มีครูอยู่เบื้องหลัง ข้าแต่พระพิฆเนศ
เทพเจ้าแห่งความสำเร็จ ขอให้ฉันขอมาประสิทธิ์ ประสทธิ ประสัคติ
ขอความสำเร็จจงบังเกิดแก่ผู้ศรัทธาทุกท่าน

อ่านก่อน

หนังสือเล่มนี้จัดทำโดยอ้างอิงตามขอบเขตเนื้อหาวิชาในการสอบสภาการพยาบาล ภายในเล่มจะแบ่งออกเป็นเนื้อหาสาระสำคัญสำหรับเตรียมสอบสภาโดยเฉพาะ แยกหัวข้อไว้ในแต่ละบทตาม Test Blue Print พร้อมเฉลยโจทย์ทำขบเพื่อให้อ่านจับทางข้อสอบได้ว่ามันจะออกแบบไหน พี่ใช้เวลาทำหนังสือเล่มนี้มากกว่า 2 ปี พร้อมทั้งวาดภาพประกอบเองให้ดูง่ายและน่าสนใจ หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3, 4 เพื่อเสริมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเตรียมตัวสอบรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ให้สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นหากอ่านเล่มนี้จบแล้วทำข้อสอบเก่าๆ น้องจะเห็นความสำคัญของแต่ละเรื่องที่เข้าไปซ้ำๆ ซึ่งพี่ได้เน้นจุดสำคัญทั้งหมดแล้ว

เนื้อหาในเล่มนี้มีคุณค่าทุกตัวอักษร ทุกบรรทัด พี่ตั้งใจเขียนมาจริงๆ กว่าเขียนออกมาแต่ละบรรทัด อยากให้คนอ่านมีความสุขเมื่ออ่าน อยากหยิบมาอ่านซ้ำและประสบความสำเร็จในการสอบผ่าน 8 วิชาในรอบเดียว เพราะนั่นถือเป็นความสำเร็จของพี่ด้วย หนังสือเล่มนี้เกิดจากความเพียรพยายามและอุทิศสหาะในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นทรัพย์สินทางปัญญา ห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง หรือลอกเลียนส่วนใดส่วนหนึ่ง ห้ามทำสำเนา แจกจ่าย เผยแพร่ หรือกระทำในเชิงการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นลายลักษณ์อักษร ขอขอบพระคุณที่ให้เกิดเกียรติ

กลิ่นของอาหารจะหอมหวานและรูปลักษณ์เ้ายวนชวนกินเพียงใด อย่าตัดสินว่าอร่อยจนกว่าคุณจะได้ลิ้มลอง พี่หวังว่าอาหารจานนี้จะถูกปากและมีคุณค่าทางโภชนาการสำหรับทุกคนที่ได้กิน :)

เจ๊กิ้ง

 Shortnotebio

Scan QR code
เข้าสู่โลกของเจ๊กิ้ง
 Shortnotebio

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบหัวใจ	
โรคหลอดเลือดหัวใจโคโรนารี (ACS)	2
ภาวะหัวใจวาย (Congestive heart failure)	8
ภาวะหัวใจถูกบีบอัด (Cardiac tamponade)	11
การพยาบาลผู้ป่วยที่ใส่เครื่องกระตุ้นหัวใจถาวร	13
เยื่อหัวใจอักเสบ (Endocarditis)	14
ภาวะความดันโลหิตสูงวิกฤติ (Hypertensive crisis)	15
ตะลุย โจทย์ท้ายบท	16
การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบเลือด	
โลหิตจาง (Anemia)	24
ภาวะลิ่มเลือดกระจายในหลอดเลือด (DIC)	25
ภาวะที่มีเม็ดเลือดขาวน้อยกว่าปกติ (Leukopenia)	26
ภาวะเกล็ดเลือดต่ำ	27
มะเร็งเม็ดเลือดขาว (Leukemia)	27
มะเร็งต่อมน้ำเหลือง (Lymphoma)	28
ตะลุย โจทย์ท้ายบท	29
การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาระบบทางเดินหายใจ	
โรคหลอดลมอักเสบ (Bronchitis)	32
ปอดอักเสบ (Pneumonia)	33
ฝีในปอด (Lung abscess)	34
หนองในโพรงเยื่อหุ้มปอด (Empyema)	35
การพยาบาลผู้ป่วย ๆ	36
ตะลุย โจทย์ท้ายบท	37
ปอดอุดกั้นเรื้อรัง (COPD)	41
ภาวะหายใจล้มเหลวเฉียบพลัน (Acute respiratory failure)	44
การเจาะ ABG	47
การแปลผล ABG	49
ภาวะอกรวน (Flail chest)	53
ภาวะลมในเยื่อหุ้มปอด (Pneumothorax)	53
ภาวะเลือดออกในช่องเยื่อหุ้มปอด (Hemothorax)	54

เรื่อง

หน้า

เยื่อหุ้มปอดอักเสบ (Pleuritis)	55
ภาวะของเหลวในช่องเยื่อหุ้มปอด (Pleural effusion)	56
การพยาบาลผู้ป่วยหลังผ่าตัดปอด	57
การดูแลผู้ป่วยที่ใส่ท่อระบายทรวงอก (ICD)	58
ตะลุยก้อยทำยบท	59
การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาาระบบประสาท	
ภาวะความดันในกะโหลกศีรษะสูง (IICP)	63
Glasgow Coma Scale	64
เยื่อหุ้มสมองอักเสบ (Meningitis)	66
โรคหลอดเลือดสมอง (CVA)	68
อาการชัก (Seizure)	70
Myasthenia gravis	71
Guillain-Barre syndrome	72
Multiple sclerosis	73
เนื้องอกในสมอง (Brain tumor)	75
ตะลุยก้อยทำยบท	76
การพยาบาลผู้ป่วยที่มีความผิดปกติของกระดูกและข้อ	
โรคข้อเข่าเสื่อม (Osteoarthritis)	80
โรคกระดูกอักเสบติดเชื้อ (Osteomyelitis)	81
โรคกระดูกพรุน (Osteoporosis)	81
โรคเก๊าท์ (Gouty arthritis)	82
กระดูกหัก (Fracture)	84
Compartment syndrome	86
6Ps Neurovascular status	87
การผ่าตัดเปลี่ยนข้อสะโพกเทียม	87
ผ่าตัดเปลี่ยนข้อเข่า	88
Amputation	89
ตะลุยก้อยทำยบท	90

โรคหลอดเลือดหัวใจเฉียบพลัน (ACS)

Acute coronary syndrome โรคหลอดเลือดหัวใจตีบเฉียบพลัน จากการขาดเลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. UA (Unstable angina)

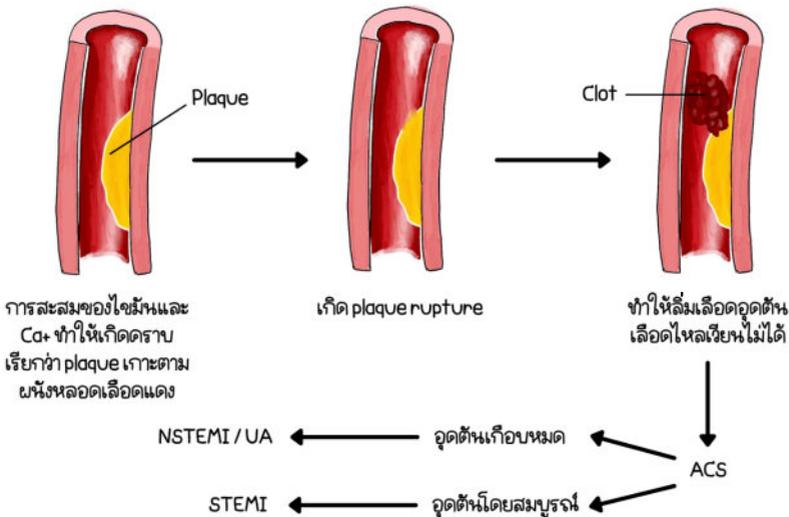
คือการเจ็บหน้าอกไม่สบายบริเวณอก มีอาการ < 30 นาที

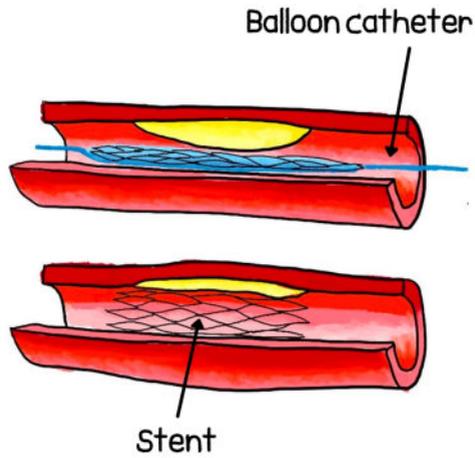
2. NSTEMI (Non-ST Elevation)

เจ็บหน้าอกนานกว่า 30 นาที พบ ST depression → ST ลง หรือ T inversion → T ยกขึ้น

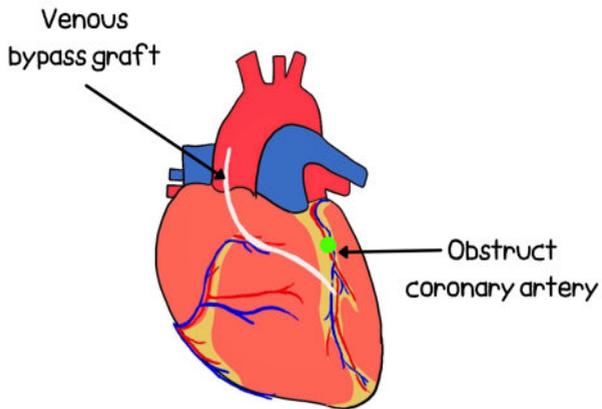
3. STEMI (ST Elevation)

หรือ Acute MI มีอาการเจ็บแบบ typical คือเจ็บหน้าอกคอกราม มีอาการ > 30 นาที พบ ST Elevation → ST ยก

การขยายหลอดเลือดด้วยขดลวด (Stent) อาจมีการเคลือบยา (Drug eluting stent) เพื่อลดการเกาะของเกล็ดเลือด

การผ่าตัดทำทางเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจ (CABG : Coronary artery bypass grafting)

ทบทวนความรู้ปี 2

อัตราการเต้นของหัวใจ = 300/ช่องใหญ่
หรือ 1500/ช่องเล็ก

*จำนวนช่องนับได้ระหว่าง RR interval

โจทย์ : จากภาพด้านล่าง นับอัตราการเต้นของหัวใจ
ได้เท่าไร ?

ตอบ : 100 ครั้ง/นาที (ช่องใหญ่ = 3 ช่อง / เล็ก = 15 ช่อง)

Knowledge !

ความรุนแรงของอาการหอบเหนื่อย

Class 1 : Asymptomatic ไม่มีอาการผิดปกติเลย
แต่เมื่อตรวจร่างกายจะพบเป็น โรคหัวใจ

Class 2 : เหนื่อยเมื่อออกกำลังกาย

Class 3 : ทำกิจวัตรประจำวันแล้วเหนื่อย

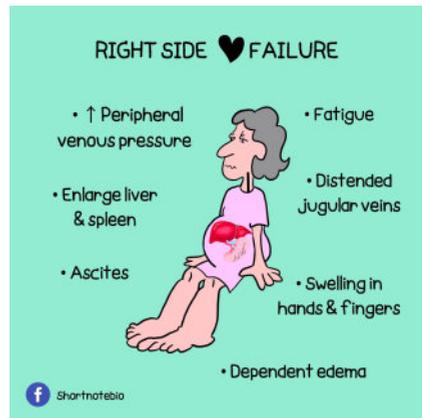
Class 4 : อยู่เฉยๆก็รู้สึกเหนื่อย

2. หัวใจซีกขวาวนาย (Right side heart failure)

เกิดจากการทำงานของหัวใจเวเนทรีเคิลขวาผิดปกติ เกิดการคั่งของเลือดในหัวใจข้างขวา ทำให้เลือดดำจากส่วนต่างๆของร่างกายที่จะไหลกลับเข้าหัวใจ (Venous return) ไม่สามารถไหลกลับเข้าสู่หัวใจขวาได้ เกิดการคั่งค้างของเลือดในหลอดเลือดดำ เช่น ตับ ...พยายามนึกภาพตามให้ออกนะ แล้วเราจะรู้เลยว่าซีกไหนวาย อาการเป็นยังไง

อาการ

- หลอดเลือดดำที่คอโป่งพอง (Jugulars engorgement)
- บวม (Edema)
- ตับโต (Liver engorgement)
- ท้องมาน แขนงอืดอืดท้อง

ฝึกคิด

จงจำแนกว่าอาการอาการแสดงต่อไปนี้ เป็นอาการของ
Left side heart failure หรือ Right side heart failure

1. น้ำท่วมปอด _____
2. บวมที่ขาทั้งสองข้าง _____
3. เสมหะเป็นฟองสีชมพู _____
4. สะดุ้งตื่นตอนกลางคืน นอนหลับไม่ได้ _____
5. ท้องมาน้ำ _____
6. หลอดเลือดดำที่คอโป่งพอง _____

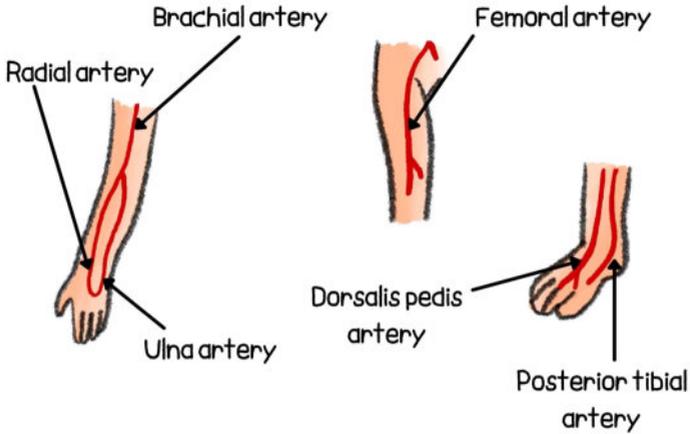
เฉลย 1.) Lt 2.) Rt 3.) Lt 4.) Lt 5.) Rt 6.) Rt

การเดินได้โดยไม่ล้ม
คือ "ความไม่ประมาท"
แต่การลุกได้ทุกครั้งที่ล้ม
คือ "ความแข็งแกร่ง"

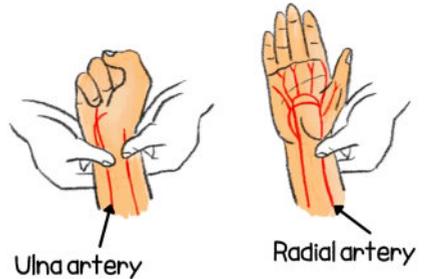
Photo: som

การเจาะ ABG

อุปกรณ์

1. Syringe แก้ว 5 ml. → ถ้าเป็นพลาสติกมันจะดูดซับ
2. เข็มเบอร์ 23, 24, 25
3. Heparin 0.05-0.1 ml. → ถ้าใช้มากจะเป็นกรด
4. ไม้พันสำลีชุบแอลกอฮอล์ 2 ไม้
5. จุกปิด (cap)
6. สำลีแห้งติดพลาสติก

ทดสอบ Allen test ก่อน

ผู้ช่วยกำมือ เอานิ้วโป้งทั้งสองข้าง

ของเรากดตำแหน่ง radial และ ulna ให้ผู้ช่วยแบมือ

ปล่อยนิ้วโป้งเราฝั่ง ulna ออก ถ้าเลือดกลับคืน

ภายใน 5 วินาที สามารถเจาะที่ตำแหน่ง Radial ได้

การแปลผล ABG

บอก Oxygenation, Ventilation, Acid base

1. ดูค่าก่อน

ใช้ heparin มาก pH เป็นกรด

- pH 7.35-7.45   Acidosis ← → Alkalosis
  - PaCO₂ 35-45   Respi alkalo ← → Respi acido
  - HCO₃ 22-26   Met acido ← → Met alkalo
- ↓
กรดต่างจากการหายใจ
↓
กรดต่างจาก metabolism

- B.E. (Base excess) ยืนยัน HCO₃ +-2.5 mEq/L +กรด / -ต่าง
- PaO₂
  - 80-100 : Normal
  - 60-79 : Mild hypoxemia
  - 40-59 : Moderate
  - < 40 : Severe
  - >100 : Hyperoxia

PaCO₂ ดู Respiratory
HCO₃ ดู Metabolism

2. ดูการปรับ 3 ระยะ

1. Non compensate : PaCO₂ กับ HCO₃ มีตัวหนึ่งปกติ
  2. Partially compensate : PaCO₂ กับ HCO₃ ผิดปกติทั้งคู่
  3. Compensate : pH ปกติดีแล้ว
- ** ค่าใดดูเหมือน pH เป็นระบบต้นเหตุ

หนองในโพรงเยื่อหุ้มปอด (Empyema)

ภาวะที่น้ำเหลืองหรือเลือดซึมเข้าไปในโพรงเยื่อหุ้มปอด

สาเหตุ

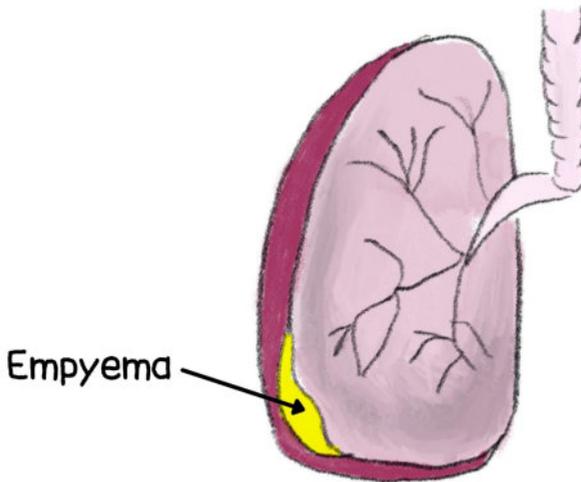
พบได้บ่อย เช่น ปอดอักเสบ วัณโรค มะเร็งปอด เมลิออยแออนแทรกซั

อาการ

เจ็บแปลบเมื่อหายใจแรงๆ แน่นอก หอบเหนื่อย
ไข้ ไอเรื้อรัง

รักษา

ใช้ ATB, ทำ Thoracocentesis

โลหิตจาง (Anemia)

คือ ภาวะที่มีจำนวนเม็ดเลือดแดง หรือจำนวน Hb หรือ ปริมาตรของเม็ดเลือดแดงอัดแน่นต่ำกว่าปกติ ในผู้ชาย ถ้า Hb < 13 g/dl หรือ ในผู้หญิง < 12 g/dl ถือว่ามีภาวะ โลหิตจาง

สาเหตุ

1. การสร้างเม็ดเลือดแดงลดลง
2. การทำลายเม็ดเลือดแดง
3. การสูญเสียเลือด

อาการ

เหนื่อยง่าย อ่อนเพลีย ถ้าเป็น โลหิตจางจากการขาด ธาตุเหล็กนานๆ จะพบเล็บอ่อนข้อขึ้น ลิ้นลิ้นแดง มุมปากเปื่อย

การพยาบาล

1. ช่วยเหลือกิจวัตรประจำวันไม่ให้เหนื่อยเกินไป
2. ส่งเสริมการพักผ่อน ลดการใช้ ออกซิเจน
3. แนะนำการทานอาหารที่มีธาตุเหล็ก
4. ระวังภาวะแทรกซ้อน เช่น หัวใจวาย ไตวาย shock
5. ดูแลให้เลือด
6. ดูแลให้ออกซิเจน

ภาวะอกรวน (Flail chest)

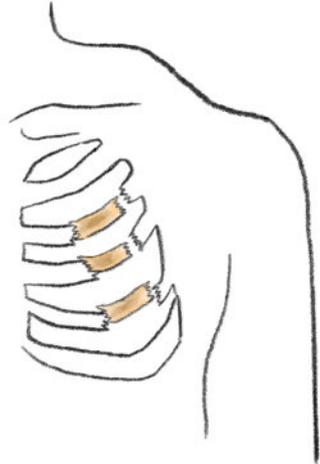
กระดูกซี่โครงหักตั้งแต่ 2 ตำแหน่งขึ้นไป และหัก > 2 ซี่

อาการ

- หายใจเจ็บแบบ Paradoxical Chest movement
- เจ็บหน้าอกรุนแรงมาก

การพยาบาล

เบื้องต้นของภาวะอกรวน คือ ยึดทรวงอกให้อยู่หนึ่ง (Stabilizing chest wall)

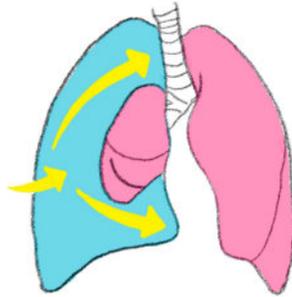

ภาวะลมในเยื่อหุ้มปอด (Pneumothorax)

1. **Simple pneumothorax** : ลมรั่วในช่องปอดธรรมดา มักพบในผู้บาดเจ็บแทบทุกรายที่มีภาวะหายใจลำบาก ฟังได้เสียงหายใจลดลง เจ็บหน้าอกเวลาหายใจเข้า เตะาะโปร่ง

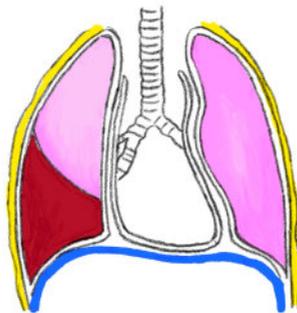
2. **Open pneumothorax** : มีบาดแผลเปิดที่ทรวงอก ทำให้ pleural cavity ติดต่อกับอากาศภายนอก ส่วนใหญ่เกิดจากการบาดเจ็บแบบแผลทะลุ การช่วยเหลือให้ใช้ vasaline gauze ปิดทับแผลไว้ไม่ให้ลมถูกดูดเข้าไป

3. Tension pneumothorax : ลมดันในช่องปอด เป็นภาวะ
เร่งด่วนตายได้ คือ มีลมในช่องเยื่อหุ้มปอดแล้วไม่สามารถ
ระบายออกได้ ทำให้ Mediastinal shift ถูกดันไปด้านตรง
ข้ามกับด้านที่มีพยาธิสภาพ หลอดลมเอียง หัวใจและปอด
อีกข้างถูกกด เลือดดำกลับเข้าสู่หัวใจไม่สะดวก ทำให้เกิด
Low CO และ shock ได้

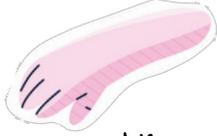

ภาวะเลือดออกในช่องเยื่อหุ้มปอด (Hemothorax)

มักเกิดร่วมกับ pneumothorax อาการเด่นชัด คือ
เจ็บหน้าอก หายใจตื้น ออกเคสื่อนไหวน้อย หายใจลำบาก
ฟังได้ยินเสียงหายใจเบาลง แต่เคาะทึบ

Glasgow Coma Scale

EYE		VERBAL		MOTOR	
ลืมตาได้เอง	4	พูดคุยรู้เรื่อง	5	ทำตามคำสั่งได้	6
ลืมตาเมื่อเรียก	3	คุยได้แต่สับสน	4	รู้ตำแหน่งเจ็บ	5
ลืมตาเมื่อเจ็บ	2	ส่งเสียงเป็นคำ	3	ชี้ตำแหน่งขาหนี	4
ไม่ลืมตาเลย	1	ครางไห้ล่าคอ	2	งอเมื่อเจ็บ	3
		ไม่พูดเลย	1	เหยียดเมื่อเจ็บ	2
				ไม่ขยับเลย	1

GCS Score

Mild

13-15

Moderate

9-12

Severe

3-8

Decorticate

Decerebrate

อาการชัก (Seizure)

เกิดขึ้นเนื่องจากเซลล์ประสาทที่ผิวสมองทำงานมากผิดปกติ ทำให้ปล่อยกระแสไฟฟ้าผิดปกติชั่วคราว เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ควบคุมไม่ได้

สาเหตุ

เช่น มีการบาดเจ็บศีรษะ โรคหลอดเลือดสมอง ติดเชื้อในเยื่อหุ้มสมอง สมองอักเสบ ขาด O_2 ภาวะ Na^+ และ Ca^+ ในเลือดต่ำ อาการถอนยา

ชนิดของการชัก

1. ชักเฉพาะที่ (Partial seizure)
2. ชักทั้งตัว (Generalized seizure) เช่น เกร็งกระตุกทั้งตัว (Tonic-clonic seizure)
ชักเหม่อ (Absence หรือ Petit mal seizure)

การรักษา

รักษาด้วยยา ยาลูกที่ใช้ได้แก่ Sodium valproate, Phenobarbital, Phenytoin, Carbamazepine

Phenytoin SE. เหนื่อยอ้วก
Carbamazepine SE. เม็ดเลือดขาวต่ำ

โรคกระดูกอักเสบติดเชื้อ (Osteomyelitis)

เชื้อก่อโรคส่วนใหญ่ คือ Staphylococci

อาการ

- เมื่อเกิดการอักเสบ จะทำให้เกิดอาการปวดบวม แดง ร้อน
- มีหนองไหลจากบริเวณที่ติดเชื้อ
- มีไข้ หนาวสั่น

การรักษา

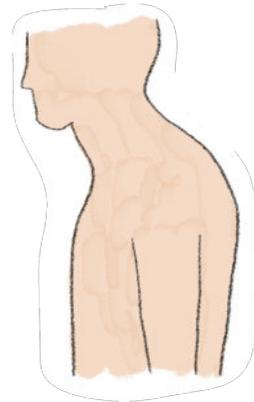
- ให้นยา ATB
- Immobilization จำกัดการเคลื่อนไหว
- ผ่าตัดเพื่อระบายหนอง (Drainage)

โรคกระดูกพรุน (Osteoporosis)

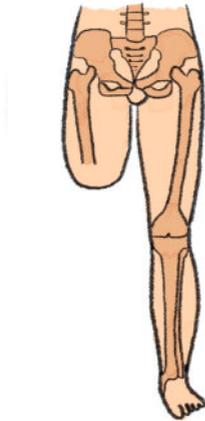
อาการ

- กระดูกสันหลังโก่ง (Kyphosis)
- ตัวเตี้ยลง
- กระดูกหักซึ่งอาจเกิดขึ้นเอง
- ปวดหลังส่วนล่างเรื้อรัง
- กระดูกสันหลังยุบตัว

Amputation

AK (Above knee amputation) : ตัดเหนือเข่า ป้องกัน hip

flexion ไม่วาง stump บนหมอน ให้ผู้ป่วยนอนราบ ใช้หมอนทรายดันขาเข้าข้างในเพื่อป้องกัน Abduction ไม่วางหมอนระหว่างขา ควรนอนคว่ำมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

BK (Below knee amputation) : ตัดล่างเข่า ป้องกัน

knee flexion ใช้หมอนรอง stump 24 ชม.แรก ป้องกันการบวมของ stump จากนั้นเอาหมอนออกทันที ไม่ควรให้ผู้ป่วยนั่งนานๆ ไม่ห้อยขา ไม่งอเข่า

**พวกนี้จะปวด *Phantom* ปวดหลอนหลังเสียอวัยวะนั้นๆ

เทียนสว่าง
ขลุ่ยเสมอว่า
ช่วงชีวิตที่ลำบากที่สุด
จะกลายเป็นเรื่องเล่าที่ดีที่สุดใน
วันที่เรา... ประสบความสำเร็จ

!!

